

Sygnatura akt I C 3929/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 1 lipca 2020r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: Asesor sądowy A. S.

Protokolant: sekretarz sądowy Bernadeta Trawka

po rozpoznaniu w dniu 17 czerwca 2020r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z powództwa A. J.

przeciwko (...) Spółka Akcyjna V. (...) z siedzibą w W. (poprzednio (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.)

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna V. (...) z siedzibą w W. (poprzednio (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.) na rzecz powoda A. J. kwotę 6630,27 zł (sześć tysięcy sześćset trzydzieści złotych 27/100) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie:

a) od kwoty 3878,33 zł od dnia 03.08.2018r. do dnia zapłaty,

b) od kwoty 2751,94 zł od dnia 27.09.2019r. do dnia zapłaty,

2. oddala powództwo w pozostałej części,

3. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna V. (...) z siedzibą w W. (poprzednio (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.) na rzecz powoda A. J. kwotę 1749zł (jeden tysiąc siedemset czterdzieści dziewięć złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 900 zł (dziewięćset złotych 00/100) tytułem kosztów zastępstwa procesowego,

4. nakazuje pobrać od pozwanego (...) Spółka Akcyjna V. (...) z siedzibą w W. (poprzednio (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.) na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w K. (...) kwotę 1125,44 zł (jeden tysiąc sto dwadzieścia pięć złotych 44/100) tytułem nieuiszczonych wydatków.

Asesor sądowy A. S.

Sygn. akt I C 3929/18

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 15 października 2018r. powód A. J. wystąpił z powództwem przeciwko (...) Spółka Akcyjna w W. o zapłatę kwoty 3.878,33 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 3 sierpnia 2018r. do dnia zapłaty oraz domagał się zasądzenia kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że na skutek kolizji drogowej został uszkodzony jego pojazd marki B. o nr rej. (...), zaś pojazd sprawcy przedmiotowego zdarzenia objęty był ochroną ubezpieczeniową wynikającą z zawartej

z pozwanym umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego, pozwany przyjął odpowiedzialność za skutki zdarzenia oraz wypłacił powodowi kwotę 5. 815,88 zł brutto zł tytułem odszkodowania w związku z uszkodzeniem pojazdu. Następnie powód dokonał naprawy pojazdu, ponosząc z tego tytułu koszt w kwocie 15.677,03 zł, zlecił również kalkulację naprawy pojazdu (...) pojazdów marki B., który sporządził kosztorys na kwotę 15.163,48 zł brutto. Po przedstawieniu ubezpieczycielowi faktury VAT za naprawę pojazdu, pozwany ustalił odszkodowanie na kwotę 13.198,69 zł i wypłacił powodowi dodatkową kwotę 7.382,81 zł. Na kwotę objętą żądaniem pozwu składa się m.in. 2.478,34 zł jako różnica pomiędzy wypłatą kwoty bezspornej w wysokości 13.198,69 zł a poniesionymi kosztami naprawy w kwocie 15.677,03 zł. Ponadto, z uwagi na zakres uszkodzeń pojazdu stanowiącego własność powoda, był on zmuszony wynająć pojazd zastępczy na okres prowadzonego postępowania likwidacyjnego i wypłaty odszkodowania, tj. w okresie od 21 maja 2018r. do dnia 4 czerwca 2018r. Z tego tytułu powód poniósł koszty w wysokości 1399,99 zł brutto, jednakże pozwany odmówił uznania swojej odpowiedzialności w tym zakresie.

(pozew. k.2-4v)

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Motywuując swoje stanowisko, pozwana wskazała, iż przyznane powodowi odszkodowanie w pełni rekompensuje poniesioną przez niego szkodę. Pozwany podał, iż w toku postępowania likwidacyjnego nie uwzględniono ujętych w przedstawionej przez powoda fakturze za naprawę pojazdu kosztów wymiany modułu sterowników reflektorów z uwagi na brak udokumentowanych uszkodzeń tego elementu pojazdu, a także pozycji „transport serwis” oraz kosztów diagnostyki serwisu (...). Pozwany wskazał także, iż powód nie wykazał konieczności najmu pojazdu zastępczego ani braku możliwości skorzystania z innego pojazdu oraz uzasadnionego okresu najmu pojazdu zastępczego.

(odpowiedź na pozew k.36-40)

Pismem z dnia 23 sierpnia 2019r. powód zmienił powództwo w ten sposób, że wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 6.630,27 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 3 sierpnia 2018r. do dnia zapłaty, tytułem różnicy pomiędzy kwotą w wysokości 13.198,69 zł brutto wypłaconą przez pozwanego na rzecz powoda, a kwotą kosztów naprawy pozwalających na przywrócenie pojazdu do stanu sprzed szkody w wysokości 18.428,97 zł ustaloną przez biegłego sądowego i powiększoną o koszty najmu pojazdu zastępczego w kwocie 1399,99 zł

(pismo k.157-157v)

W piśmie z dnia 9 września 2019r. pozwany wskazał, że powód otrzymał propozycję przeprowadzenia naprawy uszkodzonego pojazdu w warsztacie współpracującym z pozwaną, wobec czego przy ustalaniu wysokości należnego odszkodowania konieczne jest uwzględnienie wysokości stosowanych przez takie warsztaty stawek i rabatów.

(pismo k. 162-163)

W piśmie z dnia 12 września 2019r. powód zakwestionował stanowisko ubezpieczyciela o możliwości wyliczenia odszkodowania z uwzględnieniem rabatów, podając, iż nie ma obowiązku dokonywać zakupu części lub przeprowadzać naprawy pojazdu we wskazanym warsztacie naprawczym, zaś koszty naprawy winny być ustalane w oparciu o obiektywne i uśrednione koszty części.

(pismo k.174-174v)

W piśmie z dnia 25 września 2019r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa również w rozszerzonej części, kwestionując także początkowy dzień naliczania ewentualnych odsetek od dodatkowo żądanej kwoty.

(pismo k. 176-177)

Stanowisko stron nie uległo modyfikacji w dalszym toku postępowania.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 13 maja 2018r. doszło do wypadku komunikacyjnego, w wyniku którego uszkodzeniu uległ pojazd marki B. o nr rej. (...), stanowiący własność powoda A. J..

Pojazd sprawcy zdarzenia szkodowego był w dacie wypadku ubezpieczony z tytułu odpowiedzialności cywilnej u strony pozwanej. W związku z powyższym powód w dniu 14 maja 2018r. zgłosił pozwanemu (...) Spółka Akcyjna w W. zaistnienie szkody w stanowiącym jego własność pojeździe. Po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego szkoda została zakwalifikowana jako częściowa, zaś koszty naprawy pojazdu zostały oszacowane na kwotę 5.815,88 zł.

(okoliczności niesporne)

W dniu 14 czerwca 2018r. na zlecenie powoda (...) sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w Ł. wykonała kosztorys naprawy pojazdu, wskazując na konieczność: demontażu i montażu reflektora lewego, wymiany elektrycznej przekładni kierowniczej, programowania sterownika, wymiany reflektora z podwójnym światłem xenonowym, wymiany modułu sterowników reflektorów oraz przekładni kierowniczej.

(dowód: kosztorys k.22)

Powód zlecił naprawę pojazdu warsztatowi samochodowemu (...) D. C. w O., za którą to naprawę w dniu 10 lipca 2018r. wystawiono mu fakturę VAT na kwotę 15.677,03 zł brutto. W pojeździe powoda dokonano demontażu i montażu reflektora lewego, wymiany elektrycznej przekładni kierowniczej, programowania sterownika, wymiany reflektora xenon, wymiany modułu sterowników reflektorów oraz przekładni kierowniczej. Nadto obciążono go kwotą 615 zł z tytułu transportu oraz 184,50 zł z tytułu diagnostyki w serwisie (...).

(dowód: faktura VAT k.21)

Powód przedstawił pozwanemu ubezpieczycielowi fakturę VAT za naprawę pojazdu. Po jej zweryfikowaniu pozwany ustalił całkowity koszt naprawy pojazdu na kwotę 13.198,69 zł brutto i dopłacił powodowi kwotę 7.382,81 zł.

(dowód: k.23)

Uszkodzony pojazd marki B. po kolizji z dnia 13 maja 2018r. nie nadawał się do jazdy. Powód był właścicielem również pojazdu S. (...), który na co dzień użytkowany jest przez jego matkę oraz N. (...), który w chwili zdarzenia był niesprawny technicznie. Powód był głównym użytkownikiem pojazdu marki B., używał go w celach prywatnych, w tym dojeżdżał nim do pracy. W związku z uszkodzeniem samochodu, został pozbawiony środka transportu, dlatego też w dniu 21 maja 2018r. zawarł z M. S. prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą (...) w P. umowę najmu pojazdu zastępczego marki F. (...) o nr rej. (...) w okresie od dnia 21 maja 2018r. do dnia 4 czerwca 2018r. za wynagrodzeniem w wysokości 1399,99 zł celem zaspokojenia swoich potrzeb życiowych i konsumpcyjnych. Stawka dobową za najem pojazdu wynosiła 81 zł netto. Powód wynajmował pojazd wyłącznie do 4 czerwca 2018r., gdyż był przekonany, że maksymalny okres najmu pojazdu zastępczego, za który przysługuje odszkodowanie, wynosi 14 dni.

M. S. wystawił powodowi fakturę Vat nr (...) na kwotę 1399,99 zł.

(dowód: faktura nr (...) k. 26; umowa najmu k.76; wydruk z (...), k.69 zeznania powoda A. J. 00:01:28-00:15:53, k.75 w zw. z 00:15:25-00:23:21, k.193)

Pozwany odmówił przyznania powodowi odszkodowania z tytułu najmu pojazdu zastępczego.

(dowód: pismo k.27-28)

Koszt naprawy pojazdu powoda wykonany wyłącznie w oparciu o części oryginalne stosowane na pierwszy montaż bez wymiany modułu sterującego wynosi 22.317,08 zł brutto (wariant 1); koszt naprawy wykonany w oparciu o części oryginalne i zamienniki z grupy jakościowej O i Q bez wymiany modułu sterującego wynosi 17.773,12 zł (wariant 2); koszty naprawy wykonany wyłącznie w oparciu o części oryginalne stosowane na pierwszy montaż z wymianą modułu sterującego wynosi 24.171,63 zł brutto (wariant 3), zaś koszt naprawy wykonany w oparciu o części oryginalne i zamienniki z grupy jakościowej O i Q z wymiana modułu sterującego wynosi 18.428,97 zł (wariant 4).

Powyższe kalkulacje uwzględniają obowiązujące w 2018r. średnie stawki warsztatowe za robociznę wynoszące 90 zł/rbh za prace blacharskie i mechaniczne oraz 95 zł/rhb za prace lakiernicze w zakładach naprawczych na terenie K. i okolic, których wyposażenie i umiejętności pracowników pozwalają na wykonanie naprawy zgodnie z warunkami określonymi przez producenta samochodów

Czas niezbędny dla przywrócenia możliwości korzystania z samochodu osobowego marki B. uszkodzonego w kolizji, która miała miejsce w 13 maja 2018r. przy uwzględnieniu zakresu i rodzaju uszkodzeń pojazdu, przebiegu postępowania likwidacyjnego oraz warunków i zasad organizacji pracy obowiązujących w warsztatach zajmujących się naprawą pojazdów samochodowych, w tym czasu zamówienia i dostawy części zamiennych wynosi 29 dni i zakończyłyby się najwcześniej 11 czerwca 2018r.

Moduł sterujący w pojeździe B. stanowiącym własność powoda musiał być sprawny w dacie zdarzenia z dnia 13 maja 2018r., gdyż w przeciwnym razie samochód nie nadawałby się do jazdy. Z kolei po nastąpieniu kolizji, w wyniku powstałych uszkodzeń pojazd powoda nie nadawał się do jazdy.

(dowód: opinia biegłego ds. techniki samochodowej i ruchu drogowego A. K. k. 92-150; ustna uzupełniająca opinia biegłego A. K., 00:03:10-00:11:17, k.193)

W toku procesu pozwana zmieniła nazwę na (...) Spółka Akcyjna V. (...) z siedzibą w W..

(okoliczność niesporna)

Powyższych ustaleń faktycznych Sąd dokonał w oparciu o znajdujące się w aktach sprawy dokumenty, których prawdziwość i wiarygodność nie budziła wątpliwości. Stan faktyczny ustalono także na podstawie zeznań powoda, które Sąd uznał za wiarygodne w całości jako zwięzłe, rzeczowe i korelujące z treścią zgromadzonego materiału dowodowego.

Opinie biegłego z zakresu techniki samochodowej i ruchu drogowego była fachowe, wyczerpujące, sporządzone zgodnie z wymogami specjalistycznej wiedzy. Biorąc pod uwagę ich podstawy teoretyczne, sposób motywowania oraz stopień stanowczości wyrażonych w nich wniosków, Sąd uznał je za w pełni miarodajne i wyczerpujące. Strona pozwana wprawdzie zakwestionowała przedmiotową opinię w zakresie dotyczącym uzasadnionego okresu najmu pojazdu zastępczego, podniosła jednakowoż argumenty tożsame z tymi wyrażanymi od początku postępowania, nie formułując konkretnych zastrzeżeń pod adresem wyводу biegłego. W pozostałym zakresie zarzuty pozwanego stanowiły w istocie wnioski o dopuszczenie opinii uzupełniającej na okoliczność kosztów naprawy przywracającej pojazd powoda do stanu sprzed szkody w wariantcie uwzględniającym rabaty na ceny części zamiennych w wysokości zastosowanej w kalkulacji pozwanej, a także z uwzględnieniem stawki roboczogodzin stosowanej przez współpracujące z pozwaną warsztaty. Powyższy dowód został jednak przez Sąd pominięty, uznając iż jest on nieprzydatny dla rozstrzygnięcia i zmierza do przedłużenia postępowania z powodów wskazanych w części obejmującej ocenę prawną roszczenia powoda.

Sąd pominął również dowód z zeznań świadka D. C., albowiem zakres naprawy pojazdu oraz użytych części został udokumentowany złożoną do akt sprawy fakturą VAT, ponadto okoliczności te nie były istotne dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w przeważającej części.

Zgodnie z treścią art. 822§ 1 i 2 k.c. poprzez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Art.822 § 4 k.c. stanowi, że uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela. Zgodnie natomiast z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U.2018.473 t.j) z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia, przy czym z art. 36 ust. 1 powyższej ustawy wynika, że odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej.

Odpowiedzialność za szkody wyrządzone ruchem wszelkich pojazdów mechanicznych oparta została na zasadzie ryzyka (art. 436 k.c. w związku z art. 435 k.c.). W tak ukształtowanej odpowiedzialności posiadacza pojazdu mechanicznego, przesłankami odpowiedzialności odszkodowawczej są: powstanie szkody w mieniu lub na osobie, powstanie szkody przez ruch pojazdu mechanicznego oraz związek przyczynowy pomiędzy szkodą a ruchem pojazdu.

Odpowiedzialność pozwanego, jako ubezpieczyciela sprawy szkody, w okolicznościach niniejszej sprawy nie może budzić wątpliwości. Niesporne między stronami postępowania było, iż w dniu 13 maja 2018r. uszkodzeniu uległ należący do powoda A. J. pojazd marki B. o nr rej. (...) oraz to, że sprawca szkody posiadał ubezpieczenie OC zawarte z pozwanym towarzystwem ubezpieczeniowym. Nadto pozwany co do zasady odpowiedzialności tej nie przeczył i na skutek przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego wypłacił powodowi kwotę 13.168,69 zł tytułem odszkodowania w związku z uszkodzeniem pojazdu.

Okolicznością sporną w przedmiotowej sprawie było natomiast ustalenie zakresu oraz wysokości szkody.

Podstawową funkcją odszkodowania jest kompensacja, co oznacza, iż odszkodowanie powinno przywrócić w majątku poszkodowanego stan naruszony zdarzeniem wyrządzającym szkodę. Cel ten realizuje naprawienie szkody uwzględniające indywidualną sytuację poszkodowanego. Wysokość odszkodowania powinna ściśle odpowiadać rozmiarom wyrządzonej szkody; odszkodowanie zatem nie może być wyższe lub niższe od szkody poniesionej przez poszkodowanego. Zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury w przypadku, gdy koszt naprawy uszkodzonego pojazdu nie przewyższa jego wartości sprzed zdarzenia mamy do czynienia z tzw. szkodą częściową – wówczas naprawienie szkody następuje przez zapłatę kwoty stanowiącej równowartość kosztów naprawy, które należy ponieść, aby doprowadzić pojazd do stanu sprzed zdarzenia.

Strona pozwana wskazała, iż wysokość odszkodowania została ustalona w oparciu rzeczywiście poniesione koszty naprawy, przy czym kosztorys przedłożony przez powoda został dodatkowo zweryfikowany, w wyniku czego nie uwzględniono kosztu wymiany modułu sterowników reflektorów, zaś dla części pozycji przyjęto niższe ceny.

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę w pełni podziela jednoznaczną linię orzeczniczą Sądu Najwyższego, wskazującą że naprawa pojazdu po kolizji jest okolicznością obojętną dla sprawy przeciwko ubezpieczycielowi, ponieważ sam obowiązek odszkodowawczy ubezpieczyciela pojawił się już z chwilą wyrządzenia poszkodowanemu szkody i nie jest uzależniony od tego, czy poszkodowany dokonał naprawy samochodu i czy w ogóle zamierzał go naprawić (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2001 r., III CZP 68/1, OSNC 2002/6/74). W uzasadnieniu

uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2007 r., III CZP 150/06 (OSNC 2007/10/144) wyjaśniono problem powstania roszczenia odszkodowawczego, a tym samym szkody (uszczerbku majątkowego) - roszczenie odszkodowawcze w ramach ustawowego obowiązku ubezpieczenia komunikacyjnego OC powstaje już z chwilą wyrządzenia szkody tj., właśnie w chwili nastąpienia wypadku komunikacyjnego i pojawienia się dalszych przesłanek odpowiedzialności sprawcy na podstawie art. 436 k.c. Obowiązek naprawienia szkody nie jest uzależniony od tego, czy poszkodowany dokonał naprawy samochodu i czy w ogóle zamierzał dokonać takiej naprawy w przyszłości. Należy zatem wyraźnie odróżnić sam moment powstania szkody i roszczenia o jej naprawienie od daty ewentualnego naprawienia rzeczy (samochodu), bowiem dla powstania odpowiedzialności ubezpieczyciela istotne znaczenie ma sam fakt powstania szkody, a nie fakt naprawienia samochodu (sekwencja zdarzeń: wypadek komunikacyjny i uszkodzenie pojazdu, powstanie szkody w majątku poszkodowanego, powstanie roszczenia odszkodowawczego, inne zdarzenia, w tym m.in. naprawienie samodzielne samochodu przez poszkodowanego i poniesienie wydatków). W innej, istotnej dla danej problematyki odszkodowawczej, uchwale Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2017 r., III CZP 20/17 stwierdzono w jej uzasadnieniu, że koszty naprawy pojazdu uszkodzonego „zgodnie z utrwalonym już orzecznictwem mogą być dochodzone jeszcze przed ich poniesieniem”, a roszczenie takie służy do „wylimitowania już istniejącej szkody”. Sąd Najwyższy w sprawie II CNP 32/17 powołując się na ww. orzecznictwo wskazał dodatkowo, że skoro powstanie szkody (uszczerbku majątkowego) powoda należy łączyć już z chwilą uszkodzenia pojazdu (bo wtedy następuje już uszczerbek w majątku powoda rozumianym en bloc i wtedy już powstaje roszczenie o naprawienie szkody, zgodnie z koncepcją dyferencyjną), to oczywiście, nie mają tu już znaczenia późniejsze zdarzenia, m.in w postaci sprzedaży uszkodzonego lub już naprawionego samochodu.

Za takim ujęciem obowiązku odszkodowawczego – niezależnego od naprawy pojazdu wypowiedział się też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 kwietnia 2018 r. w sprawie II CNP 43/17. Co istotne w stanie faktycznym będącym przedmiotem analizy Sądu Najwyższego Sąd Rejonowy zasądził dochodzoną kwotę na podstawie hipotetycznego ustalenia kosztów naprawy pojazdu, a następnie Sąd Okręgowy zmienił ten wyrok i powództwo oddalił uznając, że hipotetyczne ustalenia tracą na aktualności, gdy poszkodowany naprawi szkodę. Skoro bowiem odszkodowanie ma pokryć istniejący po stronie poszkodowanego uszczerbek, to gdy doszło do naprawy uszkodzonego pojazdu, obowiązek odszkodowawczy ubezpieczyciela obejmuje wyłącznie faktycznie poniesione i wykazane wydatki, które doprowadziły uszkodzony samochód do stanu sprzed wystąpienia szkody - powódka nie wykazała jednak wysokości wydatków, jakie poniosła na te cele, co sprawiło, że Sąd Okręgowy oddalił powództwo. Sąd Najwyższy stwierdził, że zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w S. (...) jest niezgodny z prawem. Sąd Najwyższy podkreślił, że z art. 822 § 1 k.c. wynika, że obowiązek ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej polega na zapłacie określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone przez ubezpieczonego osobom trzecim, a więc na spełnieniu świadczenia pieniężnego. W judykaturze przyjmuje się (por.m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 20 lutego 2002 r., V CKN 903/00, OSNC 2003, Nr 1, poz. 15; postanowienie Sądu Najwyższego z 12 stycznia 2006 r., III CZP 76/05, nie publ., uchwałę Sądu Najwyższego z 17 maja 2007 r., III CZP 150/06, OSNC 2007, Nr 10, poz. 144), że poszkodowany może, według swojego wyboru, żądać od ubezpieczyciela zapłaty kosztów hipotetycznej restytucji albo zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej ustalonej zgodnie z metodą różnicy. Przepis art. 822 § 1 k.c. modyfikuje normę wynikającą z art. 363 § 1 k.c. bowiem jedynie tylko w ten sposób, że roszczenie o przywrócenie stanu poprzedniego przekształca w roszczenie o zapłatę kosztów restytucji. Powstanie roszczenia w stosunku do ubezpieczyciela o zapłacenie odszkodowania, a tym samym jego zakres odszkodowania, nie zależą od tego, czy poszkodowany dokonał restytucji i czy w ogóle ma taki zamiar (por. wyroki Sądu Najwyższego z 27 czerwca 1988 r., I CR 151/88, nieopubl., i z 16 maja 2002 r., V CKN 1273/00, niepubl., postanowienie Sądu Najwyższego z 12 stycznia 2006 r., III CZP 76/05, nieopubl.). Nadto zostało uwypuklone, że poszkodowany nie może żądać zapłaty kosztów (hipotetycznej) restytucji tylko w sytuacji, w której przywrócenie stanu poprzedniego byłoby niemożliwe albo też pociągało za sobą nadmierne trudności lub koszty (por. wyrok Sądu Najwyższego z 20 lutego 2002 r., V CKN 903/00, OSNC 2003, Nr 1, poz. 15; postanowienie Sądu Najwyższego z 12 stycznia 2006 r., III CZP 76/05, nieopubl.) i w takim przypadku może żądać wyrównania tego uszczerbku w jego majątku, który odpowiada wartości rzeczy zniszczonej wskutek działania sprawcy szkody. Ocena, czy koszty restytucji są nadmierne zależy od okoliczności sprawy. Na gruncie spraw dotyczących naprawy pojazdów mechanicznych ugruntowała się praktyka zakładająca, że koszt naprawy nie jest nadmierny dopóty, dopóki nie przewyższa wartości pojazdu sprzed wypadku (por. wyrok Sądu Najwyższego z 20 lutego 2002 r., V CKN 903/00,

OSNC 2003, Nr 1, poz. 15; postanowienie Sądu Najwyższego z 12 stycznia 2006 r., III CZP 76/05, nieopubl.). Sąd Najwyższy też zauważył, że Skoro w świetle powołanych wyżej art. 363 § 1 i art. 822 § 1 k.c. za koszty restytucji samochodu do stanu sprzed wypadku należało uznać - nieprzekraczające jednak wartości samochodu - wydatki, jakie powódka miała ponieść w celu przywrócenia jego stanu sprzed wypadku, to na ich podstawie należało określić należne jej odszkodowanie, niezależnie od tego, czy działania powódki podjęte z zamiarem osiągnięcia tego rezultatu były udane, czy nieudane. Podobne stanowisko zostało wyrażone w kolejnym wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2018 r. w sprawie II CNP 41/17.

Wskazana linia orzecznicza została potwierdzona w postanowieniu Sądu Najwyższego wydanym w dniu 7 grudnia 2018 r. w sprawie III CZP 51/18, gdzie odmówił on podjęcia uchwały na pytanie „Czy w przypadku wyrządzenia szkody w pojeździe mechanicznym, stanowiącej szkodę częściową, w przypadku, gdy przed ustaleniem wysokości odszkodowania dojdzie do naprawy pojazdu przywracającej ten pojazd do stanu sprzed powstania szkody, odszkodowanie należne poszkodowanemu w ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego ograniczone jest do równowartości wydatków faktycznie poniesionych celem naprawy pojazdu, czy też powinno być ustalone jako równowartość hipotetycznie określonych kosztów przywrócenia pojazdu do stanu poprzedniego?”. Sąd Najwyższy stwierdził, że odpowiedź na tak sformułowane pytanie jest oczywista, gdyż w orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie wskazywano, iż roszczenie z tytułu kosztów naprawy może być dochodzone niezależnie od tego, czy naprawa jest dokonana. Przyjęto również, że odpowiada ono zawsze niezbędnym i ekonomicznie uzasadnionym kosztom naprawy, a naprawa, która została dokonana przed uzyskaniem świadczenia nie ma istotnego znaczenia. Sąd Najwyższy podkreślił, że obowiązek odszkodowawczy pojawia się z chwilą powstania szkody, a określenie wysokości szkody, czy to na podstawie opinii biegłego, czy też rachunków, stanowi tylko sposób kalkulacji szkody. Wcześniejsza naprawa pojazdu przez poszkodowanego, czy też przywrócenie podstawowych funkcji pojazdu nie powoduje zwolnienia ubezpieczyciela z odpowiedzialności.

Przenosząc powyższe na realia przedmiotowej sprawy, Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, iż odszkodowanie należne powodowi winno zostać obliczone przy uwzględnieniu kosztów naprawy pojazdu pozwalających na przywrócenie pojazdu marki B. o nr rej. (...) do stanu sprzed szkody przy uwzględnieniu celowych i koniecznych części, materiałów i techniki służących do naprawy wg zaleceń producenta pojazdu.

W spornym zakresie Sąd oparł się na dokumentach przedłożonych przez strony oraz na opinii sporządzonej przez biegłego sądowego, który oszacował koszt naprawy pojazdu w 4 wariantach, przy czym w dwóch przy użyciu wyłącznie części oryginalnych oraz w dwóch przy użyciu części oryginalnych oraz zamienników O, Q, różnicując je dodatkowo uwzględnieniem bądź wykluczeniem wymiany modułu sterowników reflektorów.

Podkreślenia wymaga, iż powód nie kwestionował zasadności obliczenia należnego odszkodowania przy użyciu zarówno części oryginalnych jak i zamienników, wobec czego ocenić należało jedynie, czy w świetle zgromadzonego materiału dowodowego odszkodowanie winno obejmować również koszty wymiany modułu sterowników reflektorów.

Biegły sądowy w opinii pisemnej oraz ustnej opinii uzupełniającej wskazał, iż nie jest w stanie ani potwierdzić, ani wykluczyć możliwości uszkodzenia modułu sterowników reflektorów w wyniku kolizji z dnia 13 maja 2018r. Wskazał jednakowoż, że gdyby uszkodzenie to istniało przed wskazanym wypadkiem komunikacyjnym, to pojazd marki B. nie nadawałby się do jazdy, natomiast po zdarzeniu z dnia 13 maja 2018r. na pewno nie nadawał się do jazdy. Wskazać w tym miejscu należy, iż w dniu 14 czerwca 2018r. (tj. przed dokonaniem naprawy) na zlecenie powoda w (...) serwisie (...) w K. został wykonany powypadkowy kosztorys naprawczy, w którym zakwalifikowano do wymiany między innymi moduł sterowników reflektora jako uszkodzony. Skoro zatem samochód marki B. był przez powoda użytkowany przed dniem 13 maja 2018r., zaś do kolizji w tym dniu doszło, gdy pojazd ten był w ruchu, a żeby było to możliwe, musiał mieć sprawne moduły sterowników reflektorów, to nasuwa się logiczny wniosek, iż uszkodzenie to nie powstało przed dniem 13 maja 2018r. Z uwagi natomiast na fakt, iż po wypadku z dnia 13 maja 2018r. do dokonania naprawy w lipcu 2018r. pojazd powoda nie nadawał się do jazdy, uprawnione w pełni jest twierdzenie że do uszkodzenia modułu sterowników reflektorów musiało dojść w wyniku kolizji z dnia 13 maja 2018r. Ponadto w ocenie Sądu strona pozwana nie zdołała wykazać, by do powyższego uszkodzenia doszło w innych okolicznościach, brak

także jakichkolwiek dowodów, by samochód uczestniczył w innej kolizji pomiędzy 13 maja 2018r. a dniem naprawy. Stosownie do treści art. 231 k.c. Sąd może uznać za ustalone fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, jeżeli wniosek taki można wyprowadzić z innych ustalonych faktów. W konsekwencji Sąd doszedł do przekonania, iż na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności ustnej uzupełniającej opinii biegłego sądowego ocenionej w związku ze złożonymi do akt sprawy dokumentami oraz w oparciu o ustaloną chronologię zdarzeń należało ustalić, iż do uszkodzenia modułu sterowników reflektora w pojeździe powoda doszło w istocie w wyniku zdarzenia z dnia 13 maja 2018r., a zatem koszt jego naprawy winien zostać obliczony z uwzględnieniem wymiany ww. części.

W zakresie odszkodowania obejmującego koszty naprawy pojazdu odnieść się jeszcze należało do argumentacji pozwanej przedstawionej w piśmie z dnia 9 września 2019r. (k.162) połączonej z wnioskiem o dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego,

a zgodnie z którą odszkodowanie należne powodowi winno zostać obliczone przy uwzględnieniu stawek i rabatów stosowanych przez współpracujące z pozwaną warsztaty naprawcze.

W ocenie Sądu stanowisko ubezpieczyciela nie było zasadne i nie było potrzeby przeprowadzać w tym zakresie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego.

Sąd Rejonowy podziela w tym zakresie wywody Sądu Okręgowego wK. (...), który w uzasadnieniu wyroku z dnia 5 września 2019r., wydanego w sprawie o sygn. akt II Ca 534/19 wskazał, iż w przypadku podjęcia decyzji o wyborze sposobu naprawienia szkody poprzez wypłatę kwoty odszkodowania na rachunek poszkodowanego jako miarodajne koszty naprawy pojazdu powinny być brane pod uwagę obiektywne i uśrednione koszty części na rynku, nie zaś koszty proponowane przez podmiot wskazany przez zakład ubezpieczeń. Poszkodowany nie ma bowiem obowiązku dokonywać zakupu części lub przeprowadzać naprawy pojazdu we wskazanym warsztacie naprawczym, a do tego w konsekwencji sprowadza się argumentacja ubezpieczyciela, dowodzącego, że określone części zamienne można zakupić w cenie odpowiednio niższej we wskazanym indywidualnie podmiocie.

Poszkodowany ma prawo do tego, aby za ustaloną kwotę odszkodowania móc naprawić pojazd w wybranym warsztacie naprawczym, zaś rabaty nie są elementami powszechnie obowiązujących cen na rynku części zamiennych. Jeżeli w procesie wyceny wysokości szkody przyjmuje się czynniki niewystępujące na rynku lub też występujące sporadycznie, to należy uznać, że nie jest to obiektywna wycena kosztów naprawy pojazdu.

Obowiązkiem poszkodowanego jest podejmowanie działań zmierzających do zminimalizowania szkody. Brak z jego strony takiego działania nie może zwiększać obowiązku odszkodowawczego osoby zobowiązanej do naprawienia szkody (wyrok SN z dnia 20 grudnia 2006r. IV CSK 299/06.; z dnia 14 lutego 2002, V CKN 745/00). Obowiązek minimalizacji skutków szkody musi być jednak utrzymany i stosowany w rozsądnych granicach i nie powinien być wykorzystywany do nakłaniania poszkodowanego, by zrezygnował z realizacji przysługujących mu praw podmiotowych. Poszkodowany nie ma zatem obowiązku wykazywania się ponadprzeciętną aktywnością w poszukiwaniu najtańszego warsztatu. Poszkodowany przy wyborze konkretnego warsztatu może kierować się nie tylko przesłankami o charakterze finansowym, ale również innymi takimi jak ich fachowością, rzetelnością technicznej obsługi i poziomem prac naprawczych oraz określonymi niekiedy profitami połączonymi ze stałą obsługą serwisową – por. uchwała SN z dnia 13 czerwca 2003r., w sprawie o sygn. akt III CZP 32/03, publ. O. (...) 2004, nr 4, poz. 51 (zob. wyrok Sądu Rejonowego w K. (...) z dnia 22.03.2019r., sygn. akt I C 1546/18 oraz wyrok Sądu Okręgowego w K. (...) z dnia 05.09.2019r., sygn. akt II Ca 543/19)

Z podanych wyżej względów Sąd przy uwzględnieniu zasady pełnego odszkodowania uznał, iż powodowi należy się od pozwanej odszkodowanie w wariancie 4 wskazanym przez biegłego sądowego, obejmujące koszty naprawy wykonanej w oparciu o części oryginalne i zamienniki z grupy jakościowej O i Q z wymianą modułu sterującego w kwocie 18.428,97 zł. Skoro zaś pozwany przed wytoczeniem powództwa wypłacił z tego tytułu kwotę 13.198,69 zł, zasądzeniu podlegała dalsza kwota 5.230,28 zł.

Rozważyć należało jeszcze zasadność roszczenia powoda o zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego.

Po wypadku komunikacyjnym z dnia 13 maja 2018r. powód wynajął pojazd zastępczy w postaci samochodu osobowego marki F. (...) w okresie od dnia 21 maja 2018r. do dnia 4 czerwca 2018r. za wynagrodzeniem w wysokości 1399,99 zł, co obrazuje faktura Vat nr(...). Podkreślić należy, że w toku postępowania likwidacyjnego pozwana nie wypłaciła powodowi z tego tytułu żadnej kwoty, kwestionując konieczność najmu pojazdu oraz okres najmu.

W ocenie Sądu bezsprzecznie koszty wynajęcia samochodu zastępczego przez powoda pozostawały w normalnym związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym z dnia 13 maja 2018r., gdyż poszkodowany nie posiadał żadnego innego sprawnego pojazdu, który zaspokajałby jego potrzeby. Powód był w tym czasie właścicielem dwóch innych pojazdów, jednak z jednego z nich na stałe korzysta jego matka, zaś drugi był niesprawny technicznie. Wobec powyższego, zdaniem Sądu wynajem pojazdu był konieczny ze względu na zaspokajanie codziennych potrzeb życiowych i konsumpcyjnych powoda.

Odnosząc się do okresu najmu pojazdu zastępczego należy wskazać, że powód zasadnie domagał się poniesienia przez pozwaną całości kosztów najmu tego pojazdu za czas od dnia 21 maja 2018r. do dnia 4 czerwca 2018r. Zgodnie bowiem z utrwalonym stanowiskiem judykatury odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych obejmuje celowe i ekonomiczne uzasadnione wydatki za najem pojazdu zastępczego i nie jest ona uzależniona od niemożności korzystania przez poszkodowanego z komunikacji zbiorowej (uchwała SN z 17.11.2011r., sygn. akt III CZP 5/11, L. (...)). Czas najmu przy szkodzie częściowej powinien być wyznaczony rzeczywistym czasem naprawy tj. okresem, w którym uszkodzony pojazd mechaniczny w normalnym toku mógł zostać naprawiony z uwzględnieniem czynności procesu likwidacji szkody.

Wymaga podkreślenia, iż utrata możliwości korzystania z rzeczy stanowi szkodę majątkową. Jeżeli więc poszkodowany (powód) poniósł w związku z tym koszty, które były konieczne na wynajem pojazdu zastępczego, to mieszczą się one w granicach skutków szkodowych podlegających wyrównaniu w rozumieniu art. 361 k.c. Przez konieczne i usprawiedliwione wydatki należy rozumieć czynsz najmu za pojazd zastępczy o zasadniczo podobnej klasie do pojazdu uszkodzonego albo zniszczonego, ustalony według stawki najmu obowiązującej na danym rynku lokalnym, który poszkodowany zgodnie z treścią umowy najmu jest zobowiązany do spełnienia na rzecz wynajmującego, ażeby w okresie niezbędnym do zakupu innego pojazdu mechanicznego mógł korzystać z pojazdu zastępczego. W judykaturze ponosi się również, że ubezpieczyciel może ponosić odpowiedzialność za poniesione wydatki na najem pojazdu mechanicznego również w przypadku opóźnienia w wypłacie odszkodowania za szkodę w pojeździe (uchwała SN z 17.11.2011r., sygn. akt III CZP 05/11, L. (...)).

Przedkładając powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że pozwana w toku postępowania likwidacyjnego zakwalifikowała powstałą w pojeździe poszkodowanego szkodę jako częściową. Podkreślenia przy tym wymaga, iż ubezpieczyciel wydał pierwotną decyzję w przedmiocie wysokości odszkodowania dopiero w dniu 13 czerwca 2018r. i po tej dacie miała miejsce jego wypłata oraz naprawa pojazdu powoda, zaś powód już w dniu 4 czerwca 2018r. zrezygnował z najmu pojazdu zastępczego, będąc przekonany, że maksymalny okres tegoż najmu, za który uzyska zwrot środków, wynosi 14 dni.

Ponadto, co wynika z zeznań A. J., które Sąd ocenił jako szczerze i przekonujące, nie dysponował on środkami finansowymi, które mógł przeznaczyć na wcześniejszą naprawę samochodu i w tym celu oczekiwał na wypłatę odszkodowania przez ubezpieczyciela. Z punktu widzenia poszkodowanego usprawiedliwione było zatem wstrzymywanie się z naprawą z tego względu, że do momentu zakończenia likwidacji szkody powód nie miał pewności, czy pozwany uzna odpowiedzialność za szkodę, jak ją ostatecznie zakwalifikuje, jakie odszkodowanie przyzna. Tym samym żądanie odszkodowania za koszty związane z najmem pojazdu zastępczego przy uwzględnieniu wyłącznie czynności procesu likwidacji szkody i to w niepełnym wymiarze należało uznać w pełni za uzasadnione.

Zważywszy na powyżej zaprezentowaną argumentację, Sąd w całości podzielił stanowisko powoda w zakresie zasadności wymiaru najmu pojazdu zastępczego od dnia 21 maja 2018r. do dnia 4 czerwca 2018r. Stawka najmu pojazdu zastępczego nie była przez stronę pozwaną kwestionowana.

Kierując się przedstawioną argumentacją, Sąd orzekł jak w pkt 1 wyroku, zasądzając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 6.630,27 zł, obejmującą koszty naprawy pojazdu marki (...) o nr rej. (...) w wysokości 5.230,28 zł oraz koszty najmu pojazdu zastępczego w kwocie 1399,99 zł.

Roszczenie powoda o zapłatę odsetek ustawowych za opóźnienie znajduje podstawę prawną w art. 481 § 1 k.c. zgodnie, z którym jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Od cytowanej normy art. 14 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2013r., nr 124, poz. 1152 ze zm.) wprowadza jeden wyjątek, stanowiąc, że wypłata odszkodowania przez zakład ubezpieczeń winna zatem nastąpić w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. Tym samym w zakresie pierwotnego żądania pozwu, skoro powód zgłosił szkodę w dniu 14 maja 2018r., to żądanie zasądzenia odsetek od kwoty 3.878,33 zł od dnia 3 sierpnia 2018r. było w pełni zasadne. Natomiast wezwanie do zapłaty dodatkowej kwoty tj. 2.751,94 zł nastąpiło dopiero wraz z doręczeniem odpisu pisma z dnia 23 sierpnia 2019r. tj. z dniem 26 sierpnia 2018r., w związku z czym odsetki ustawowe za opóźnienie od tej kwoty winny być naliczane od dnia następnego po upływie 30 dni od tej daty tj. od 27 września 2019r. do dnia zapłaty. Z tego względu powództwo w części obejmującej żądanie zasądzenia odsetek od daty wcześniej podlegało oddaleniu w pkt 2 wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w pkt 3 wyroku na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c. obciążając pozwaną obowiązkiem zwrotu wszystkich kosztów, gdyż powód uległ tylko co do nieznacznej części swojego żądania. Wobec tego stronie powodowej należał się od pozwanego zwrot kwoty 1.749 zł, w tym: opłata sądowa od pozwu w kwocie 194 zł, opłata sądowa od rozszerzonej części powództwa 138 zł, koszty zastępstwa procesowego w wysokości 900 zł obliczone na podstawie § 2 pkt 3 i § 19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2018r. poz. 265 – j.t.), 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz 500 zł tytułem wykorzystanej zaliczki na poczet kosztów związanych ze sporządzeniem opinii przez biegłego.

W punkcie 4 sentencji orzeczenia na podstawie art. 113 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2015r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 98 § 1 k.p.c. nakazano pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego w K. (...) kwotę 1125,44 zł tytułem nieuiszczonych wydatków w postaci kosztów sporządzenia opinii przez biegłego sądowego.

Asesor sądowy A. S.